

April 2017

Arbejdstilsynets påbud om usikre gravsten og gravmonu- menter

Usikre gravsten har været genstand for en bred diskussion i Folkekirkens regi fra midt 2016 til d.d. Udgangspunktet var en tragisk dødsulykke på en Københavnsk kirkegård i 2016, men siden har der været endog meget alvorlige arbejdsulykker, hvor usikre gravsten har været en medvirkende årsag til ulykkerne, og hvor både ansatte og vidner er kommet slemt til skade.

Foto: Miljøhuset

Diskussionerne om hvad der skal gøres har varieret meget fra

- Som Københavns kommunes kirkegårde har gjort -lagt alle de usikre sten ned
- Til den mere tilbageholdende mening om, at det jo er gravstedsejernes sten og det er dem der skal gøre noget og sikre stenene. Flere kirker har fx skrevet til gravstedsejerne om at sikre deres sten.
- Men der har også været en holdning til, at ”lade os nu se tiden an”!
- Den sidste holdning, der er i spil, og som ikke har blandet sig i diskussionerne er den holdning, der handler om helt uvidenhed om at der kunne være nogert galt.

Medarbejdere fra Københavns kommune deltog i det sidste årsmøde i FDK, hvor der blev redegjort for deres arbejde.

De påviste blandt andet, at arbejdet med sikkerheden for de usikre gravsten i langt de fleste tilfælde lå hos den enkelte gartner/graver og ikke hos den ansvarlige myndighed – menighedsrådet eller kirkegårdsbestyrelse.

Foto: Miljøhuset

Arbejdstilsynet er nu i gang

Når der sker arbejdsulykker skal de jo anmeldes – og anmelderne går også til Arbejdstilsynet. Miljøhuset har nu kendskab til 2 tilfælde hvor Arbejdstilsynet har præciseret arbejdsgiverens ansvar og har afgivet påbud til menighedsrådet om at sikre medarbejderne mod de usikre sten.

Arbejdstilsynet interesser sig udelukkende for de ansattes sikkerhed, der arbejder hvor risikoen for at få usikre gravsten over sig er til stede. Og de er naturligvis helt ligeglade med hvem der ejer de usikre sten.

I det sidste påbud fra marts 2017 skriver Arbejdstilsynet blandt andet:

Begrundelse for påbuddet

Det er Arbejdstilsynets vurdering, at arbejdet på visse gravsteder, ikke kan udføres sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, idet der er fare for at opretstående gravsten kan vælte ned over de ansatte, med alvorlig legemsbeskadigelse til følge.

- *Mange af de opretstående gravsten var ikke sikret mod at vælte.*
- *De opretstående sten anslås til at veje fra 50 til 300 kg.*
- *Mange af stenene stod løst, således at de rokkede hvis man skubbede let til dem.*
- *De ansatte (graver og medhjælper) arbejder (ofte knæliggende) tæt på gravstenene ved luge -og plantearbejde samt hækkeklipping mv. hvilket blev bekræftet af ledelsen.*

Ved besøget konstateredes at:

- *En del af gravstenene på gravstederne er opretstående, ofte på en sokkelsten.*
- *De har forskellig størrelse og vægt, men mange er > 1/2meterhøje, og vejer anslået mellem 50 og 300 kg.*
- *De var ikke sikret mod at vælte.*
- *Nogle af dem står skævt på sokkelstenene, idet jorden under dem er sunket.*
- *Ved et let tryk på overkanten af stenene rokkede de, med fare for at vælte.*
- *Ved arbejde tæt op ad stenene, kan man let komme til at skubbe til dem, idet pladsen omkring stenene er smal (se vedlagte billeder).*

Vejledning til at efterkomme påbuddet

Virksomheden kan efterkomme påbuddet ved at sikre at de ansatte ikke udfører arbejde i nærheden af de løse sten, eller ved at sikre at de ikke kan vælte.

I kan læse mere om nedfald af genstande på vores hjemmeside: <https://arbejdstilsynet.dk/da/regler/ulykkesrisici/nedfald-og-udskridning-af-genstande> .

Arbejdstilsynet henviser til disse regler i deres påbud

§ 38 stk. 1 i lovbekendtgørelse nr. 1072 af 7. september 2010 af lov om arbejdsmiljø med senere ændringer: § 38. Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

§ 4, § 7 stk. 1 og § 13 stk.1, i bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse med senere ændringer.

Kapitel 2 - Planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet

§ 4. Arbejdet skal i alle led planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Planlægningen og tilrettelæggelsen af arbejdet skal ske under hensyntagen til de forebyggelsesprincipper, der er angivet i bilag 1. Det skal iagttages, at der ikke foreskrives eller forudsættes anvendt konstruktioner, planudformninger, detailløsninger og arbejdsmetoder, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed ved arbejdets udførelse. Endvidere skal det sikres, at de samlede påvirkninger i arbejdsmiljøet på kort eller lang sigt ikke forringer de ansattes sikkerhed eller sundhed.

§ 7. Arbejdet skal i alle led udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt ud fra både en enkeltvis og samlet vurdering af de fysiske, ergonomiske og psykosociale forhold i arbejdsmiljøet, som på kort eller lang sigt kan have indvirkning på den fysiske eller psykiske sundhed.

§ 13. Ved udførelsen af arbejdet skal det sikres at der er truffet effektive foranstaltninger til at forebygge risiko for sammenstyrtning, nedstyrtning, sammen skridning, ulykker hidrørende fra elektrisk strøm, rystelser og lignende.

Hvad betyder Arbejdstilsynets påbud for folkekirkens arbejdspladser:

Et påbud kan ankes med opsættende virkning – det er det aktuelle ikke blevet fordi påbuddet helt følger ”bogen” og tager udgangspunkt i arbejdsgiverens ansvar overfor de ansatte.

Påbuddet ligger også helt på linie med den rådgivning, som Miljøhuset giver alle sine kunder fordi begrebet ”planlægning” er helt centralt i enhver virksomheds daglige drift af sit arbejdsmiljø.

I det aktuelle tilfælde er der afgivet en frist til at få bragt forholdene i orden på 5 måneder, hvilket er helt fair fordi det kan være en stor opgave.

At en virksomhed skal planlægge alt arbejde, så de ansatte ikke kommer til skade er der ikke noget nyt i – sådan har det været i de 26 år Miljøhuset har eksisteret som rådgiver.

Konkret betydning

Helt konkret betyder det, at Folkekirkens kirkegårde:

- Vores kirkegårde skal i gang – her er en kendt risiko, der også nu er et påbudsområde. Kendte risikoer SKAL der handles på – at lade være er både i Arbejdsmiljøloven og i erstatningsansvarsloven ”skærpene omstændigheder”, der kan flytte ansvaret op i en ny strafamme.
- SKAL sikre alle gravsteder - uanset ejerforhold for sten, der er usikre

- Menighedsrådet/kirkegårdsbestyrelsen kan vælge enten at forbyde ansatte adgang til de gravsteder, der er usikre eller lægge stenene ned.

Se den dybtgående vejledning fra Miljøhuset

Hvordan en aftjeckning af gravsten kan foregå, hvordan det håndteres og hvordan det forebygges ved at se fremad fremgår af Miljøhusets særlige responsum med dette tema.

Den ligger også på FDKs hjemmeside.

Foto: Miljøhuset

NB: De viste gravsten er alle usikre fordi de kan vippe og nogen stå skævt. De har ikke noget med det omtalte påbud at gøre, men er fotograferet på 3 forskellige kirkegårde i hver sin del af landet.

Ulrik Hauger

www.miljohuset.dk
ulrik@miljohuset.dk
tlf. 61301327